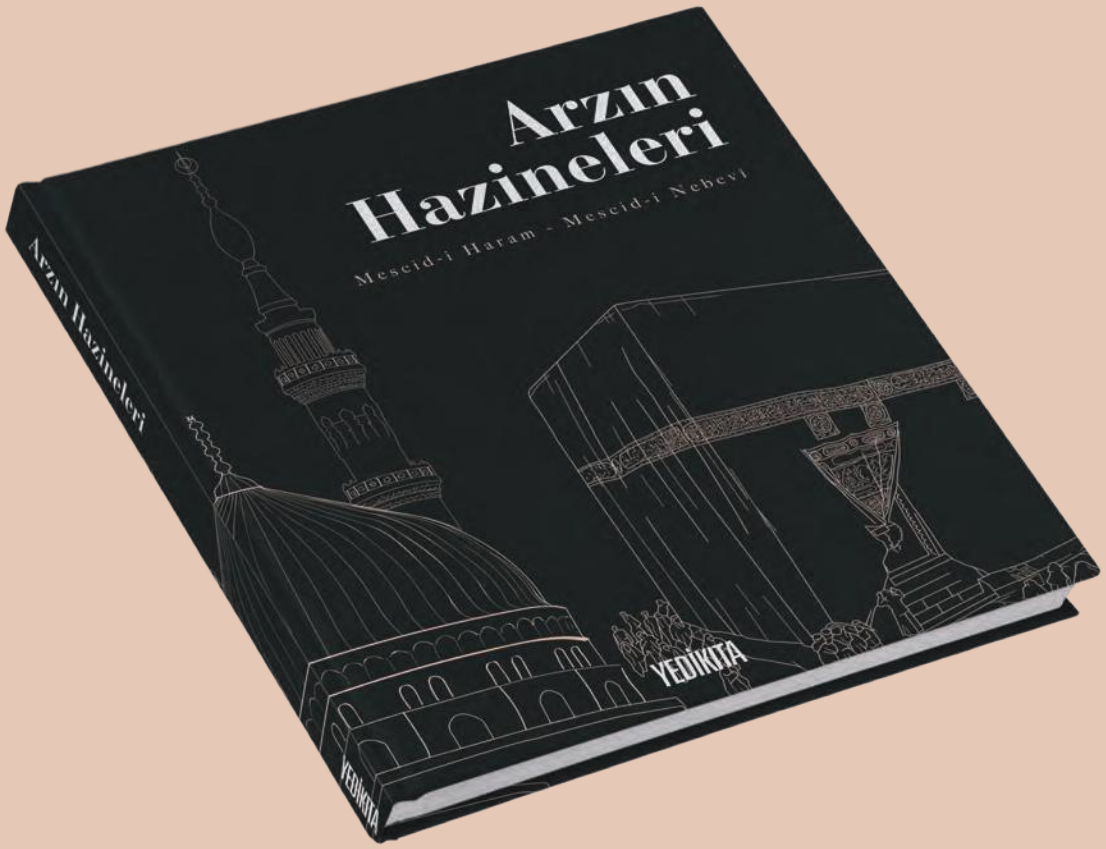

Çok Özledik...

Yüreğinde bir ömür Hicaz hasreti çekenler için yüzlerce yıllık muhteşem maziden süzölmüş tarihî bilgiler, bu eserde bir araya geldi.

- İlk defa yayınlanan fotoğraflar
 - Nadir gravürler
- 3 boyutlu özel modellemeler
 - Çizimler • Haritalar
- QR kod uzantılı video erişimi

YEDİKITA
kitaplığı

Çamlıca Kitap mağazalarında ve
www.camlicakitap.com'da

YEDİKITA

AYLIK TARİH VE KÜLTÜR DERGİSİ
ARALIK 2021 - SAYI 160

YAYINCI
ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Adına İmtiyaz Sahibi AHMET TEMİZ
Yayın Yönetmeni (Sorumlu) KEMAL ERKAN
Yayın Editörü VEYSEL SEKMEN
Editörler R. KEMAL SUBAŞI
EMRE BOYACI
Dijital İçerik Editörü TUNAHAN KANICI
Yayın Danışmanları SELMAN SOYDEMİR
İBRAHİM COŞKUN
Tasarım SÜLEYMAN KÖKLÜ
Kurumsal İletişim İSMAİL GÜR - KEMAL AYDIN
MURAT SAFRAN
Web AURORA BİLİŞİM
Hukuk Müşaviri Av. ALİ ÇAVUŞOĞLU

KÜTÜPHANE VE ARŞİV

Çamlıca Araştırma Kütüphanesi
www.camlicaklibrary.org

YÖNETİM YERİ

Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.
Bağlar Mah. Mimar Sinan Cad. No 54
Güneşli - Bağcılar / İSTANBUL
Sertifika No 46592

REKLAM

HÜSEYİN GÜNEY
huseyin.guney@camlicabasim.com

BASKI

Çamlıca Basım Yayın

YAYIN SÜRESİ-TÜRÜ

Aylık-Yerel Süreli
ISSN 1308-5379

DOĞU AVRUPA BAYİİ

ENDER GMBH, Melatener Weg 18 - 50825 KÖLN
Tel. +49 221 690 58 90
abone@camlicakitap.de

BATI AVRUPA BAYİİ

Çamlıca Kitap B.V. Bemmelseweg 67 6662 PE Elst-GLD
Holland info@camlicakitap.nl / www.camlicakitap.nl

YEDİKITA Dergisi'nin bütün yayın hakkı, Çamlıca Basım Yayın ve Tic. A.Ş.'ye aittir. Dergiye gönderilen yazılar, yayınlanmasın yahut yayınlanmamasın iade edilmez. Dergimiz yazılar üzerinde gerekli müdahaleyi yapma hakkına sahiptir. Dergide çıkan yazılar kaynak gösterilerek iktibas edilebilir. Dergide yayınlanan yazı ve reklamların her türlü mesuliyeti yazarlarına ve sahiplerine aittir.

İRTİBAT VE ABONE

0850 811 9 811
abonemerkezi@camlicabasim.com
Yazı İşleri (0212) 657 88 00 - 7103
WhatsApp Hattı 0530 285 38 04

ÇAMLIÇA BASIM YAYIN VE TİC. A.Ş.

Ziraat Bank IBAN TR81 0001 0021 0550 7231 7750 02
Akbank IBAN TR60 0004 6011 9388 8000 0135 18

yedikita.com.tr editor@yedikita.com.tr

f i t y / yedikitadergisi

Yedikitadan...

i

İlk Müslüman Türk devleti hangisidir?

Ya doğrudan muhatap olduğumuz yahut bir yerlerde muhakkak kulağıımıza gelmiş bir soru cümlesi. Cevap çoğu kere, tekrar edilen bir yanlış olarak "Karahanlılar"dır. Doğrusu, İdil Bulgarları olacaktır. Yine de çoğunluğun Karahanlılar demesini yadırgamamak lazım. Zira; sınırlarının genişliği, coğrafi konumu, devlet ve toplum teşkilâtı, ekonomik büyüklüğü, siyasi ve askerî gücü vb.

noktalardan düşünülünce, Karahanlılar bu şöhrete sahip olmakta haklılar. Ve onlar, Türkistan'ın ilk Müslüman Türk devletidir.

Yukarıdaki soruya kolaylıkla "Karahanlılar" deriz de onların nasıl bir devlet olduklarını, neler başardıklarını, sadece ilklerden olmakla kalmayıp sahip oldukları sahih İslâmî çizgiden sonuna kadar ayrılmadıklarını da bilir miyiz? Peki en çok gazayı, gayrimüslim Türkler üzerine yaptıklarını ve on binlerce çadırılık göçebe Türk'ün onlar eliyle Müslüman olduğunu? Belki de bazen, Karamanlılar ile karıştırıyoruzdur onları...

Karahanlılar, sahip olduğu kurumsal yapıyla dünyada bir ilk ve sonrakiler için de numune teşkil eden mükemmel medrese sistemini kurdular. Ülkelerindeki bütün teşkilat, Hanefî fıkıhı ve Maturidî itikadı üzerine kuruluydu. Sultanlar, fıkıh âlimlerinin onayını almadan vergi ihdas etmiyordu. Paraları o kadar değerlendi ki, fıkıh kitaplarında dahi Karahanlı sultanlarının ismiyle anıldı. En önemlisi ise bilhassa Hanefî fıkıhı, onların devrinde altın çağını yaşadı.

İmam-ı Âzam (rah.) ve İmam Maturidî (rah.) Hazretleri'nin talebeleri sayesinde, Karahanlı şehirleri Buhara, Semerkand, Oş, Taraz gibi ilim merkezlerinde, "peygamberlerin vârisi ve yeryüzünün kandilleri" olarak vasıflandırılan hakikî, mümtaz âlimler yetişti ve çok önemli eserler kaleme alındı. Bu âlimlerden öyleleri vardır ki kitaplarıyla hâlâ yaşar. Bu kitaplardan öyleleri vardı ki İslâm hukukunun ve Ehl-i

Sünnet akidesinin kanunları mesabesinde. O sebeple asırlar boyunca okunmuş, okutulmuş, binlerce defa istinsah edilmiş, üzerlerine şerhler ve haşiyeler yazılmıştır. İmam Serahsî, İmam Debusî, Ömer Nesefî, Burhaneddin Merginanî hazaratı, bu zatlardan bazılarıdır. İdari, askerî, mimarî, ilmî sahalarda bugün bir Türk-İslâm medeniyetinden bahsedilebiliyorsa, bunun köklerini Karahanlılar devrinde aramamız gerekiyor. İlk cümlemizdeki soruya daha tafsilatlı ve "farkında" bir cevap verebilmek adına, istifadeli okumalar dileriz...

içinde

ARALIK 2021
sayı

100

18-41

TÜRK-İSLÂM MEDENİYETİNİN MİMARİ

KARAHANLILAR

ARİF ZİYA ARDIÇ

İLİM SEMASINDA
KARAHANLI GÜNEŞİ

ASAF KEREM

ÜÇ YÜZ YILLIK EDEBÎ GELENEK
KARAHANLI EDEBİYATI

MEHMED ŞEVKİ

KARAHANLILARDAN MİRAS
MİNARELER

TUNA SER

ekiler

6

AYIN GÜNÜ

YUNUS EMRE BOZOK

8

RESİMLİ TARİH

AHMET APAYDIN

10

**YAZIHANE
YİĞİT ÖLÜR NAMI
KALIR**

12

**İFO
TRAMVAYLAR**

14

**TÜRK ADALARI NE
KADAR TÜRK?**

AHMET SARBAY

42

TARİH AMBARI

MUSTAFA DEDELER

44

**FETRETEN ÇIKIŞIN GİZLİ
KAHRAMANI
VEZİR-İ KEBİR
BAYEZİD PAŞA**

YUNUS EMRE BOZOK

51

BERCESTE

52

**DÜNYANIN İLK KURUMSAL
MEDRESESİNİ KURAN
HÜKÜMDAR
TAMGAÇ İBRAHİM
HAN**

ARİF ZİYA ARDIÇ

56

**İSİMDEN
MÜSEMMAYA**

MEHMET BAĞ

58

**EBUBEKİR EFENDİ VE
OĞLU AHMET ATAULLAH
EFENDİ'NİN SERENCAMI
SINIR TANIMAYAN
GAYRET**

AHMET NAMIK KILIÇ

64

**TARİHTEKİLER
MİSK KOKULU ELVAN
ELMA**

EMRE BOYACI

68

TESTGÂH

İSTANBUL'UN CAMİLERİ

AHMET SARBAY

70

BULMACA

SELMAN ASLAN

71

**CİHAN TAHTINDA
SULTAN BİRİNCİ
ABDÜLHAMİD HAN**

AHMED PAK

76

**ARZIN HAZİNELERİ
İLE BULUŞMAYA
HAZIR MISINIZ?**

ayn gunu

ayn günü

26 Aralık

1530

BABÜR ŞAH VEFAT ETTİ

Hasta yatağındaki Babür Şah ve tedavisiyle meşgul olanlar

9 HAZİRAN 1494

Timur Han'ın torunlarından olan Ömer Şeyh'in vefatı üzerine, oğlu Zahirüddin Muhammed Babür, 12 yaşında Fergana emiri oldu.

1497-1514

Büyük dedesi Timur Han'ın, başşehri Semerkand'ın hâkimiyeti için, Özbek Hanlığı ile yıllarca mücadele etti. Kâh yenildi kâh galip geldi. Ancak nihayetinde Semerkand'dan ayrılmak zorunda kaldı.

1504

Yirmi bin askerle Hindikuş Dağları'nı aşarak Kabil şehrini fethetti ve burada sahlığını ilân etti.

1518-1522

Babür Şah, güneye doğru ilerlemeye karar verdi. 1518'de Güney Afganistan seferiyle Sind bölgesini, 1519'da Pencap'ı 1522'de ise Kandehar'ı fethetti.

26 ARALIK 1530

Hastalığı iyice ilerleyen Babür Şah, emirlerinin huzurunda oğlu Hümayûn'u hükümdar ilân etti. Üç gün sonra da vefat etti. Naaşı, önce Cemne Nehri kenarındaki Nûr-Efşân bahçesine, ardından vasiyeti gereği Kabil'e taşınarak Bâg-ı Babür'e nakledildi.

Babür Şah, mahir bir devlet adamı olmasının yanında, büyük bir şairdi. Ali Şîr Nevâi'den sonra Çağatay Edebiyatı'nın en büyük şairi olarak kabul edilir. En önemli eseri, Çağatay Türkçesi ile kaleme aldığı *Babürnâme* isimli eseridir. Bunun yanında Hanefî fıkına dair *Mübeyyen* isimli mesnevisi ve Hâce Ubeydullah Ahrar'a (k.s.) Hazretlerine ait *Vâlidîyye* isimli Farsça manzum eserin Türkçe tercümesi bulunur. Babür Şah ayrıca hat sanatında, Hatt-ı Bâburî denilen yeni bir üslup icat etmiştir.

NİSAN 1526

Hindistan'a düzenlediği altıncı seferinde, Delhi Sultanı İbrahim Lüdî ile Panipat Savaşı'nda karşı karşıya geldi. Sultan İbrahim Lüdî'nin 100 bin asker ve bin filden müteşekkil büyük ordusunu, 13 bin askeri ile yedi saatte mağlup etti. Savaşın kazanılmasında, Babür Şah'ın "asrımızın biricigi" şeklinde andığı Osmanlı subayı Mustafa Rumi'nin başında bulunduğu topçu taburu büyük pay sahibidir. O dönemde, o bölgede, Babür ordusu dışında hiçbir orduda top bulunmuyordu. Babür Şah, zaferin ardından Agra'ya gelerek Babür Devleti'ni kurmuştur.

ARALIK'TA BAŞKA NE OLDU?

6 ARALIK 1474

Ali Kuşçu vefat etti.

25 ARALIK 1638

Sultan Dördüncü Murad, Bağdat'ı fethetti.

12 ARALIK 1901

İlk telsiz telgraf sistemi geliştirildi.

4 ARALIK 1955

Türkiye'de ilk elektrikli tren, Sirkeci-Halkalı arasında çalışmaya başladı.

Müslümanlar zamanında şehirde Araplar, Franklar, Slavlar, Berberîler, Grekler, Gotlar, İspanyol Romanlar ve Afrika kökenliler yaşıyor, kurulan pazarlarda dünyanın dört bir yanından gelen mallar satılıyordu. Yine aynı zamanda Kurtuba'daki atölyelerde işlenen ipek, kumaş, mücevherat ve muhtelif deri eşya, Avrupa ve Asya pazarlarında kapışıyordu.

UZAKTAKİ AKRABA

711 yılının ilkbaharında, Tarık bin Ziyâd komutasındaki Müslümanlar, İspanya topraklarına vardıktan kısa bir süre sonra Kurtuba artık, Müslümanların hâkimiyetinde bir şehirdi. Atlas Okyanusu'ndan 200 km uzakta, Müslümanların tabiriyle Vâdilkebir Nehri'nin kıyısında yer alan şehir, Fenikeliler tarafından kuruldu. Romalıların hâkimiyetinden sonra önemi artmıştı. Endülüslüler ise buraya Endülüs'ün gururu demişlerdi.

Kurtuba Ulu Camii'nin, 19. asırda çekilmiş bir fotoğrafı. Yaklaşık 8 asır önce kiliseye çevrilmiş olmasına rağmen bölge halkı arasında hâlâ Mezquita (mescid) adıyla bilinmekte

Şehir, en ihtişamlı zamanlarını, 3. Abdurrahman zamanında yaşadı. 500 bini aşan nüfusu ile Avrupa'nın en kalabalık şehri hâline geldi. 200 bin ev, 600 cami ve medrese, 800 hamam ve 50 hastanenin bulunduğu, sokak ve caddelerinin muntazam taş döşeli olduğu Kurtuba, kamusal anlamda sokakların aydınlatıldığı ilk şehir oldu. Öyle ki gece yarısı sokağa çıkan bir Kurtubalı, tamamen aydınlıkta dolaşıyordu.

3. Abdurrahman'ın oğlu 2. Hakem devrinde (961-976) ise Kurtuba, kültür ve ilim şehrine dönüştü. Kurtuba Camii'nin içine kurulan ve herkesin hizmetine açılan kütüphane, zamanla zenginleştiği için müstakil bir binaya taşındı. Üstelik aynı sebepten 5 kez daha taşınacaktı. Bu dönemde şehirde halkın istifade edebileceği 70 kütüphane bulunuyordu.

Şehirde yaşayanlar, fasih bir lehçe ile Arapça konuşuyor, dillerini Hristiyanların öğrenmelerine de yardımcı oluyorlardı. Hatta o dönemde, Arapça öğrenmek için Avrupa'nın farklı yerlerinden şehre gelenler oluyordu. Avrupalı gençler arasında Arapça şiirler ezberlemek ve Müslümanlar gibi cübbe, sarık giyinmek moda hâline gelmişti.

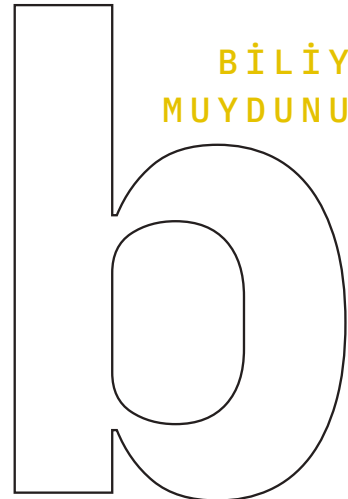
NÜŞİREVÂN'DAN NASİHATLER

Sâsânî hükümdarı Kısra Enûşîrvân I. Hüsrev b. Kubâd (531-579); klasik Türk, Fars ve Arap edebiyatlarında Nûşîrevân-ı Âdil şeklinde adalet timsali kahraman bir hükümdar olarak zikredilir. Keykâvus'un 1082'de kaleme aldığı *Kâbusnâme*'de Nûşîrevân'a atfedilen şu nasihatler yer alır:

- Gece ile gündüzün birbiri ardınca devrettiğini görüyorsun. O hâlde insanoğlunun da hâlleri hep değişir. Mutluluk gelir üzüntü gider, üzüntü gelir mutluluk gider. Böyle sürer gider.
- Cahil kişiyi dost edinmemek gerekir. Zira cahil insanlardan ne dost olur ne de düşman...
- "Ben çok bilirim." diye konuşmaya başlayan kişinin hemen yanından kaç!
- Nefsine zor gelen işleri yapmak yerine, nefsine sahip olmayı öğren.
- Ne kadar acı olursa olsun, doğru söyle!
- Düşmanın, sırrına ortak olmasın diyorsan sırrını, dostuna dahi açma!
- Yaptığın işi sahibine beğendirebilersen, bir işi hakkıyla yaptın demektir.
- İnsanoğlu için bilmediği hususta konuşmak kadar ayıp bir iş yoktur.
- Arkandan iyilikle anılmak istiyorsan kimsenin arkasından konuşma!
- Dostlarının sayısından memnunsan kimseye kin gütme! Çünkü kin gütme, etrafındaki insanları senden uzaklaştırır.

At veya katır tarafından çekilen fayton türü arabaların ilk defa Lâle Devri'nde kullanılmaya başlandığını, umumiyetle hanımlar tarafından tercih edildiğini; 19. asrın sonlarında gelen ilk otomobillere "kendiliğinden hareket eden" manasında "Zâtü'l-Hareke" dendiğini...

**BİLİYOR
MUYDUNUZ?**

"FEHÂMETLÜ"

(Büyüklik, yücelik gösteren, şanı ve kadri yüce kimse)

Osmanlı protokolünde sadrazama, Mısır vali veya hıdivine ve yabancı prenslere "devletlü fehâmetlü" lakabı kullanılırdı: Devletlü Fehâmetlü Sadrâzam Âlî Paşa Hazretleri... Devletlü fehâmetlü, Osmanlı şehzâdeleri hakkında kullanılmaz, onlara daha yüksek lakap olarak "devletlü necâbetlü" denirdi. Bu lakap, konuşmada değil, yazı dilinde kullanılırdı. Hitap ederken de "zât-ı fahîmâneleri, fehâmet-meâb hazretleri" denirdi.

ÂLÎ PAŞA MI KÖPRÜLÜ MÜ?

Reşid Paşa'nın vefatından sonra devlet işleri Âlî ve Fuad Paşaların elinde kalır. Fuad Paşa, Âlî Paşa'yı idare için zaman zaman dalkavukluk etmektedir. Hatta bir akşam Âlî Paşa, yemeğe Fuad Paşa yalısına gelir. Ahmed Cevdet Paşa da oradadır. Fuad Paşa onu yüzüne karşı övmek için:

"Reşid Paşa yevmiye (günlük) zuhur eden müşkilatı hallederdi. Efendimiz ise şu kadar sene sonra gelecek şeyleri düşünüp, tedbir edersiniz. Sokullu ve Köprülü gelip de şu zamanı görseler, onların zamanlarında iş görmek kolay idi. Marifet şimdiki zamanın müşkilatını halletmektir." diyerek, Âlî Paşa'yı evvelki vezirlerin önüne geçirecek sözler söyler.

Bu kadar yağcılığa dayanamayan Cevdet Paşa şöyle der: "Köprülü Mehmed Paşa devlet için kendini yok etmiş parlak bir yaşlı adamdı. Her arzudan geçip, rükûa varmış bir devleti kaldırmaya fikirlerini yordu. Muvaffak da oldu. Şimdi de öyle fedakâr bir vezir olsa, devleti ihya eder. Siz ondan malûmatlısınız, lâkin bahçe düzenlemek ve adam kayırmak gibi işlerle uğraşıyorsunuz. Onun için Sokullu ve Köprülü gibi muvaffakiyetlere nail olamıyorsunuz."

ZANAAT ÖĞRENMEK ŞART

Şehnâme'de adı geçen İran hükümdarlarından Güştâsb Şah'ın yolu, Bizans ülkesinin başşehri İstanbul'a düşer. Yanında mal mülk namına hiçbir şey yoktu. Gurbette beş parasız kalmıştı.

Güştâsb Şah, çocukken babasının sarayında, bıçak, kılıç ve ok yapan bir demirci görmüş, ondan demircilik sanatının inceliklerini öğrenmişti. İstanbul'da yapacak hiçbir şey bulamayınca bir demirci dükkânına gidip:

- Bu sanata dair bilgim var. Yanınızda çalışabilir miyim, diye sordu.

Söylediklerinin doğru olup olmadığını sınıdıktan sonra onu belirli bir yevmiye karşılığında işe aldılar. Demircilikteki maharetini beğenip, kendisine hak ettiği ücreti verdiler. Günlük harçlığını çıkarmaya başlayan Güştâsb Şah, vatanına geri dönene kadar hiç kimseye el açmadan hayatını sürdürdü. Memleketine döner dönmez, dört bir yanda tellallar çağırıttı:

- Hiç kimse evladını, zanaat öğrenmekten alıkoymayacak. Zanaat öğrenenler ayıplanmayacak. Zaman gelir insana yigitlik ve cesaretin dahi fayda etmediği olur. İnsanın öğrendiği her şey, elbet bir gün işine yarayacaktır.

Bundan sonra Fars topraklarında bu uygulama âdet hâline geldi. Belli bir zanaatı bilmeyen hiçbir padişah yoktu.

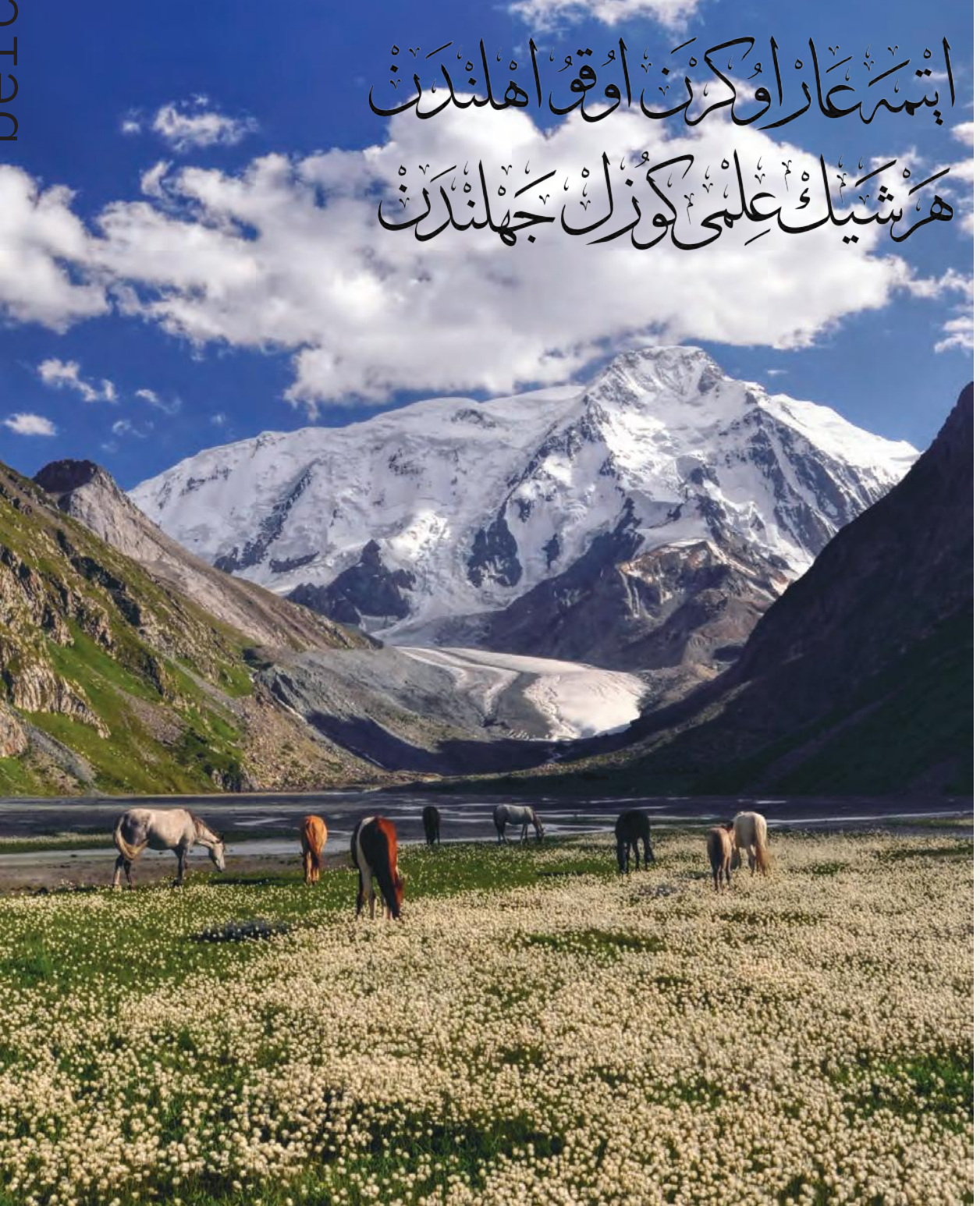
Etme âr, öğren, oku ehlinden
Her şeyin ilmi güzel cehlinden

Nâbî (Yusuf)

Çekinmeden sor, öğren, ilmi ehlinden oku; her şeyin ilmini bilmek,
cahil kalmaktan güzeldir.

اِشْرَاعًا وَكَرْنًا وَقَدْ اَهْلَنْدَتْ
هَرَّشِيكَ اِلْمِي كُزْكُ جَهْلَنْدَتْ

Fotoğraf: Kırgızistan - Hat: Ahmet Süha İkizpınar

İsimden Müsemmaya

فَضَائِلُ

Bir Eser Türü

FEZÂİL

Fazilet, derin ve güçlü bir kelime. Aslen Arapça olan fazilet, bizim lisanımızda da muhabbetle dillendirilen ve geniş bir coğrafyada ortak olarak kullanılan bir kavram.

Lügatte “artmak, ihsan, fazlalık, üstünlük” manalarına gelen fazilet, insanı hayra yönelten ve şerden sakındıran manevî bir içgüdüdür. Fazilet bir insanı yücelten, ona değer kazandıran şeylerin genel adıdır. Fezâil ise faziletin çoğul hâlidir.

Ecdadımız, fezâil ortak adıyla anılan birtakım eserler yazmıştır. Fezâil türündeki kitaplar, bir kişinin, bir devrin, bir şehrin, bir mekânın, bir işin, bir milletin faziletlerini anlatır. Fezâil eserleri içinde en mühim yeri “Fezâilü’l-Kur’ân” adlı alt tür tutar. Kur’ân-ı Kerîm’in faziletlerini anlatan Fezâilü’l-Kur’ân’larda hem genel olarak Kur’ân-ı Kerîm’in hem de surelerin tek tek faziletleri yer alır. Ayrıca Hazret-i Kur’ân’ı okumanın, ezberlemenin, dinlemenin hükümleri ifade edilir. İbn Kesîr’in Fezâilü’l-Kur’ân adlı eseri bunlar içinde önemli bir yer tutar.

Fezail türünün diğer bir alt kolu ise “Hasâisü’n-Nebî”lerdir. Hasâisü’n-Nebî türünde yazılmış olan bir fezail, Peygamber Efendimiz’in (s.a.v.) faziletlerini âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîfler ışığında ifade eder. Bir

diğer alt tür ise “Fezâilü’s-Sahâbe”lerdir. Adından da anlaşılacağı üzere bu tür, ashab-ı kiram hazaratının faziletlerini ifade eder. Bu alanda özellikle dört büyük halifenin faziletlerini anlatan eserler mühim bir yer tutar.

Bunların dışında faziletli amelleri bir araya toplayan ya da bazı amellerin faziletlerini ifade eden eserler de vardır. Bu eserler abdest, hac, cihad gibi tek bir ameli ele aldığı gibi farklı farklı amelleri de işleyebilir.

Faziletli ameller olduğu gibi faziletli zamanlar da vardır. Vakitlerin faziletini ifade eden eserler de bulunur. Kandillerin, hicrî ayların ve bilhassa Ramazan-ı Şerif’in faziletleri hakkında eserler vardır.

Faziletli şahıslar hakkında kaleme alınan eserler de önemli bir yekûn tutar. Bunlar menakıb türüne de yakın kitaplardır. Şehirlerin, beldelerin ve ülkelerin faziletlerini anlatan eserler de vardır. Bunlar içinde Mekke-i Mükerreme, Medine-i Münevvere ve Kudüs-i Şerif’i ele alan kitaplar pek çoktur. Bu şehirlerdeki mahsus mekânların, meselâ Mescid-i Nebvî’nin faziletlerini anlatan eserlere rastlayabiliriz. Yedikıta Kitaplığı’ndan çıkan *Arzın Hazineleri* adlı eser, fezail türüne güzel bir numunedir.

عَمُورِيَّة

Bir Şehir

AMMURIYE

Çağlar boyu onlarca millete ev sahipliği yapmış güzel Anadolu'nun bağrında kadim bir şehir vardı. İsmi Amorium olan bu kent, pek çok kaynağa göre Konstantinopolis'ten sonra en büyük ve en önemli yerleşim yeri idi. Güçlü ve müreffeh bir şehir olan Amorium, M.Ö. 1. yüzyıldan itibaren kendi parasını basmaya başladı.

Medeniyetlerin parlayıp söndüğü, imparatorlukların alevlenip küllendiği bu topraklarda, pek çok devlet kuruldu. Yüzlerce hanedan gelip geçti ama Amorium değerini hep korudu. Rivayete göre ismi "Amor" dan geliyordu kentin. Amor, "sevda" demekti. Diğer bir rivayet ise şehrin adını "ma" sesine bağlıyordu ki bu da "anne" demekti. İki türlü de özünde sevgi barındıran bir isim taşıyordu Amorium. Ticarette, sanatta, medeniyette kendine mahsus bir yer; mümtaz bir paye edinmişti.

Derken Arabistan Yarımadası'nda bir nur zuhur etti. "Levlâke levlâk..." sırrının rahmet mihrakı Efendimiz (s.a.v.) İslâmiyet ile geldi. Peygamber Efendimiz (s.a.v.), Kostantiniyye'nin fethini müjdeledi ashab-ı kirama. Hâliyle İslâm orduları kum denizlerini aşıp, ulu deryalardan geçip de fethe geldiler bu topraklara.

Amorium, işte böyle bir demde girdi İslâm sancağı altına. İçlerinde Efendimiz'in (s.a.v.) mihmandarı Ebû Eyyûb El-Ensârî Hazretleri'nin de olduğu bir ordu, 669 yılında fethetti Ammuriye'yi. Lâkin mutlak bir zafer değildi bu. Sonraki yıllarda sık sık el

değiştirdi şehir. 838 yılında Abbâsî halifesi Mutasım zamanında kesin olarak fetholundu.

Eskilerin Amorium'u, İslâm'ın ise Ammuriye'si olan o mutantan şehrin ışıkları bu tarihten itibaren ağır ağır söndü. Süregelen harpler, isyanlar, yağmalar ve başka pek çok şeyin tesiriyle usulca terk edildi Ammuriye. Geriye viran bir şehir, fısıltı hâlinde anlatılan hikâyeler kaldı.

Kumlar altına sıkışan Ammuriye'yi uzun yıllar sonra, 1836 yılında William Hamilton adında bir araştırmacı buldu yeniden. 1988 yılında ise Oxford Üniversitesi'nden bir heyet, Amorium kazılarına başladı burada. Bugün hâlâ devam ediyor Ammuriye'nin keşfi. Toprak kim bilir ne hikâyeleri örttü asırlar boyu.

Ammuriye, Afyonkarahisar'ın Emirdağ ilçesine 12 km uzaklıkta bulunuyor. Anadolu'nun İstanbul'u olan Ammuriye'yi bizim için çok nadide bir mevkîe çıkaran bir kişi var: Selman-ı Pak Hazretleri... Efendimiz'in (s.a.v.): "Selman bizdendir. Ehl-i beytimdendir." buyurduğu o güzel sahabe, Ammuriye'de kaldı bir süre. Son peygamberi ararken uğradığı Ammuriye Kilisesi'ndeki bir papaz, ölmeden önce ona şöyle dedi: "Ahir zaman peygamberi Arabistan'da zuhur etmek üzere. Var onu bul. Ona iman et."

"Şerefü'l-mekân bi'l-mekân." buyurur büyükler. Afyonkarahisar'a bağlı Emirdağ'ın hemen yanında Ammuriye diye bir mekân var. O mekânın şerefli mekânları var.

ARZIN HAZİNELERİ İLE BULUŞMAYA HAZIR MISINIZ?

*Yedikita Kitaplığı'ndan
yayınlanan Arzın
Hazineleri isimli kitap,
o mübârek mekânlara
olan hasretimizi bir
nebze de olsa gideriyor.*

Sakın terk-i edebden kûy-ı mahbûb-ı Hüdâ'dır bu Nazargâh-ı İlahidir, makam-ı Mustafa'dır bu

Nâbî

Şu beyit, ecdadımızın Haremeyn-i Şerifeyn'e olan tazim ve hürmetinin en güzel ifadelerindendir.

Onlar, sadece sözleriyle değil fiilleriyle de bu hassasiyeti en zirve noktasında yaşadılar ve yaşattılar.

Çok eski tarihlerden beri Haremeyn-i Şerifeyn diye bilinen Mekke-i Mükerreme ve Medine-i Münevvere, Müslümanların en çok kıymet verdikleri beldeler ve mekânlar olmuştur, asırlar boyu her fırsatta ziyaret edilmiştir. Şüphesiz ki Kâbe-i Muazzama'ya varıp haccetmek, Beytullah'a yüz sürmek, Ravza-i Mutahhara'da Peygamber Efendimiz'i (s.a.v.) ziyaret etmek, her Müslümanın en büyük arzusudur.

Bu mukaddes topraklara tarihin her döneminde ayrı bir değer, farklı bir kıymet verilmişti. Emevîlerden Abbasîlere, Memlûklerden Osmanlılara kadar halifeler, sultanlar, nice devlet adamı ve pek çok hayır sahibi, Haremeyn-i Şerifeyn'e hizmet edebilmek için gayret sarf etmişler, bu yüce vazifeyi şeref kabul ederek âdeta yarışmışlardır. Yüzlerce yıl İstanbul'dan Hicaz'a uzanan ve bir nevi gönül köprüsü olan Surre Alayları, bunun en güzel ifadesi olmuştur.

Diğer taraftan, toplanıp teberrüken İstanbul'a gönderilen Beytullah'ın ve Hücre-i Saadet'in tozlarının bir ömür Haremeyn-i Şerifeyn hasreti çekenler tarafından mukaddes görülmesi, hatta Mahmil-i Şerif'i taşıyan deveye bile başka yük yüklenmemesi, hürmet ve muhabbetin derecesini gözler önüne serer. Kadem-i Saadet'in nakşını başına taç eden, Medine-i Münevvere'ye

yaklaşan raylara keçe döşeten sultanlara kadar hepsi tazimle, edeple yaklaşmışlardır İslâm'ın en değerli şehirlerine.

Tarih boyunca Mekke-i Mükerreme ve Medine-i Münevvere hakkında nice eserler kaleme alındı. Bazısında kısmen tarihi bilgiler verilirken, birçoğunda hac ve umre ibadetlerinden malumatlar aktarıldı. Osmanlı'nın son devrinde kaleme alınan *Mir'âtü'l-Haremeyn*, bunların en meşhurlarındandır. Eyüp Sabri Paşa'nın bu meşhur ve mufassal eseri için, Ahmed Cevdet Paşa şunları söyler:

"Havas ve avam, onu yarım hacı olmak niyetiyle okur. Hacılar dahi haccın menâsiki gibi yanında taşır. Onu okuyanlar, içindeki resimlere dikkatle bakarak nice mukaddes mahalli kalp gözüyle görmüş gibi olur..."

İşte Yedikita Kitaplığı'ndan yayınlanan *Arzın Hazineleri* isimli kitap, o mübarek mekânlara olan hasretimizi bir nebze de olsa gideriyor. İslâm'ın iki mukaddes beldesi hakkında tarihî bilgiler; Muhammed El-Ezrâkî'den Nureddin Semhûdî'ye, Evliya Çelebi'den Eyüp Sabri Paşa'ya kadar Haremeyn-i Şerifeyn hakkında araştırma yapan birçok müellifin eserlerinden istifadeyle yeniden bir araya getirildi.

Kitabın sayfalarını çevirirken sizler de Hicaz'ın köklü tarihine yolculuk yapacaksınız. Birbirinden değerli fotoğraflar, nadir gravürler, kitaba özel 3 boyutlu modellemeler, çizimler, haritalar ve QR kod uzantılı 3D videolar ile o amber ve üd kokulu mekânları daha iyi anlayıp hissedecek, ecdadımızın mukaddesata gösterdiği hürmete hep birlikte şahitlik edeceksiniz.

Kitapta Sizi Neler Bekliyor?

Mekke-i Mükerreme

> Şehirlerin Anası Mekke-i Mükerreme

> Peygamberler Otağı Mescid-i Haram

>> Mescid-i Haram'ın Yitikleri

> Cennet Pınarı Zemzem-i Şerif

> Allahü Teâlâ'nın Evi Beytullah-Kâbe-i Muazzama

> Müstesna Mekânın Hususî Kısımları

> Kutsî Elbise Kisve Kâbe-i Muazzama Örtüsü

> Semaya Açılan Kapılar

> Asırlık Muhafız Kâbe-i Muazzama'nın Kilit ve Anahtarları

> Kadîm Sakinler Mescid-i Haram'da Osmanlı Revakları

> Hazret-i Hatice'nin (r.anha) Evi

Peygamberimiz'in (s.a.v.) 28 Yıllık Hane-i Saadeti

> Hayatın Hicreti Hac

>> Aşkın Gözyaşları

Osmanlı'nın Hac Heyecanı

Mescid-i Haram, yirminci yüzyılın başlarından itibaren, asırlardır sinesinde taşıdığı tarihî binalardan, makamlardan ayrı düşmeye başlamıştı.

>> Hâlbuki bu tarihî yapıların her biri, derin manalara ve Mescid-i Haram'a hizmetle şereflenen halifelerin ve sultanların hatıralarına sahipti.

Şimdi sizleri, 1880 yılının Mescid-i Haram'ına götürüyor, bugün yerinde olmayan makamlarla buluşturuyoruz...

Yerlerine vekil gönderecek sultanların heyecanı, Surre Alayı'nın mutantan hazırlıklarına karışır, Haremeyn-i

Şerifeyn ahalisi bir tarafa, çocukları için bile özel hediyeler hazırlanır ve mukaddes yolculuk için gün sayılırdı.

Büyük bir merasimle hareket eden hac kafilesi, Ayrılık Çeşmesi'nden uğurlanır, yolcuların kalplerine düşen mukaddes beldelerin aşkı, geride kalanların gözlerinden yaş olur akardı...

Medine-i Münevvere

- > Hicret Diyarı Medine-i Münevvere
- > İslâm'ın Göz Bebeği Mescid-i Nebvî
- > Mescidin İncileri Mihraplar, Kapılar, Minareler, Minber-i Şerif
- > Arzın Medâr-ı İftiharı Tarih Boyunca Hücre-i Saadet
- > Hazine-i Nebviyye Mekânın Sahibiyle Müşerref Olan Eşya

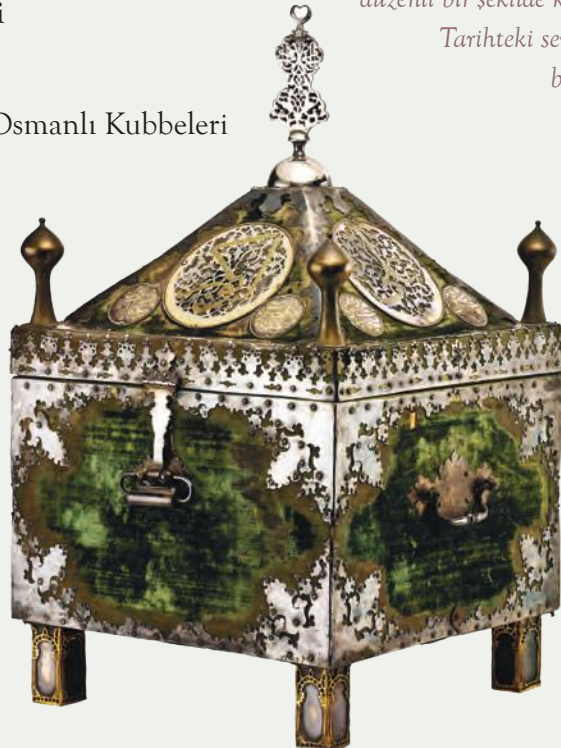
>> “Huzur”daki Sultan Müvacehe-i Şerife’deki Osmanlılar

- > Dünyadaki Cennet Bahçesi
Ravza-i Mutahhara’nın Müstesna Sütunları
- > Mescid-i Nebvî’deki Osmanlı Mecidiye Binası
- > Değeri Kıratla Ölçülen Temizlik Ferâset-i Şerife Hizmeti
- > Kıymeti Cihan Değer Mukaddes Emanetler
- > Hüsn-i Hattın Sultanlığı Kible Duvarı
- > Müstesna Mekânın Muhteşem Süsleri
Mescid-i Nebvî’de Osmanlı Çinileri
- > Cennet Gölgeği Mescid-i Nebvî’de Osmanlı Kubbeleri

>> Üd Cennet Kokusu

Sultan Birinci Ahmed Han’ın
Peygamber Efendimiz’e (s.a.v.)
olan sevgi ve muhabbeti,
Efendimiz’in Kadem-i
Şerifinin resmini başındaki
kavuğunda taşıyacak
derecededir. Daha gencecik bir
padişahken, onun en büyük
hususiyetlerinden biridir
sultanlar sultanına olan tazimi
ve hürmeti. Öyle ki, bugün
Efendimiz’i ziyaret edenler,
sultanı ve ceddini “huzur-ı
Nebvî”de hazır bulurlar...

Mekke-i Mükerreminin
kokusu, Cennet ağacı, dinî
merasimlerin vazgeçilmez
tütsüsüdür üd. Hazret-i Âdem
(a.s.) ile yeryüzüne indirilmiş
bu güzel koku, ta Hazret-i
Ömer (r.a.) zamanından beri
düzenli bir şekilde kullanılıyor.
Tarihteki serencamı ise
bambaşka...

KİTAP KURTLARININ HEYECANLA BEKLEDİĞİ FUAR

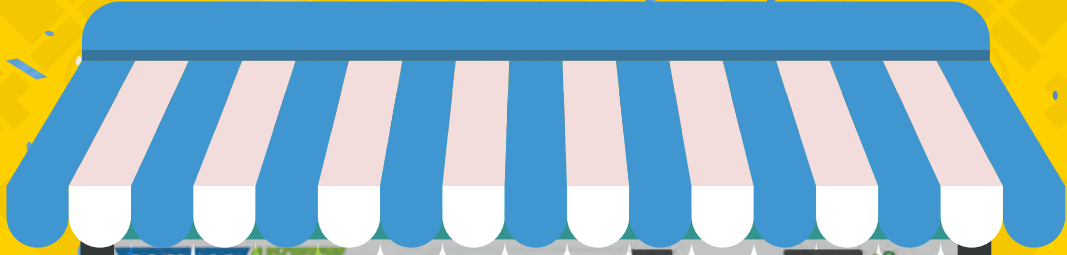
sanal
fuvar

www.camlicakitap.com

İndirimler mağazalarımızda da geçerlidir

%60'a varan
indirimler

Son Gün
28 Aralık 2021

Kredi Kartına
6 taksit Fırsatı

Kapıda
Ödeme

75 TL ve Üzeri
Ücretsiz Kargo

Üye Olmadan
Hızlı Alışveriş

EĞİTİME REHBER ZEKA

Eğitimi, zekanın ışığında yeni bir yaklaşımla ele almaya ve keşfetmeye var mısınız?

BÖLÜMLER

- Eğitim (Edufocus)
- Rehberlik (Guide)
- Psikoloji
- Bilim-teknik (Science)
- Sağlık ve Aktüel

Görüntüsü, hacmi ya da şekli olmayan bir enerjidir zeka. Onun değerini ne kadar biliyor, ne kadarını kullanabiliyoruz? Zeka; bilim, kültür, teknoloji, sağlık gibi hayatın her alanında ve her yaşta gelişimin odağında yer alıyor. Zekayı ortaya çıkaran ve işlevsel hale getiren en önemli unsur ise eğitimidir. Bu bakış açısıyla her yaşta ve kademede eğitimin detaylarını sayfalarımıza taşıyoruz.

Derginizle beraber, ödüllü zeka sorularının olduğu **zEka** eki ve **Nasreddin Hoca Puzzle** (zeka oyunu) hediye.

REHBER ZEKA

D E R G İ S İ